

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. Vasárnap, Szerdán és Pénteken. Ara évnyegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, 1860. é. 28. kán.

*(D) Midőn II. József császár látta, hogy Magyarország s a királyi korona tartományait az ő historiai sarkából kivetni nem lehet a nélkül, hogy le ne dőljön s rombolással ne fenyegetse az örökös tartományokat is; s más részről a fenyegető európai viszonyok a birodalom egyetértését tették szükségessé: kinyilatkoztatá nagy lelki emelkedettséggel, hogy terveivel fölhagy, mert a népeinek közvéleménye nincs mellette.

Az uralkodó e határozott önmegtagadása oly ész és lélekerőre mutatott, mely előtt a mi emlékeztünk tisztelettel hajol meg.

Midőn első Károly szétkergette az angol parlamentet s tizenegy évig kormányzott saját kénye szerint, mely alatt Bastwick, Prynne és Burton vére omlott a miatt, hogy a törvény helyreállítása mellett merész szót emeltek; tizenegy év után a skótok feltámadtak a presbyteri rendszer mellett, a király hatalmas hadseregét indítá a vallásos mozgalom megtörésére; de a katonaságot a nép mindenütt megvesztegette azért, hogy a skótok ügyének igazságát értelmezte a hozzá beszállásolt harcziak előtt; s Károly serge az első csatán szétfutott, igazolván, hogy a nép közvéleménye elleni harc lehetetlen. És a király kénytelen lön helyre állítani az angol alkotmányt, összehívni a parlamentet, hogy a hadviselésre pénzt és katonát nyerhessen.

József császár őszintén mondván le céljairól, az európai zavarok dacára épen hagyá át birodalmát utódaira; Károly király csak is a szükségtől kényszerítve vonván vissza rendszerét, a mit csakhamar észrevetett az angolokkal — királyi háznak romlását eszközölte.

Nagy a különbség, mikor az uralkodó népeivel nemesen kezelt fogva áldozza fel addigi céljait, s nagy a különbség, mikor egy uralkodó miniszterinek diplomatai cselei szerint cselekszik.

József császár rendszerét változtatva, megváltoztak az emberek is, s a helyreállítás nagy munkája új kezek közt s jó sikerrel ment át a nélkül, hogy a visszalépésre egyetlen kísérlet tetetett volna. Károly király ugyanazon miniszterével hívatta össze a parlamentet, a ki eltiporta volt az angolok szabadságát, a borongó emlékü Straffordtal, ki előbb a legszabadelvűbb ember volt, míg a hatalomra jutott, s akkor első gondolatja volt elnyomni az angol alkotmányt, kiszákmányolni az ország pénzét, eladósítani az álladalmat. És midőn a törvényt őt halálra ítélte s kivégeztette, mit ért az, hogy a király egykori kedvencének halálát aláírta, mit ért ez ha a király első gondolatja már az volt, hogy az angolok segítségével verje le a skótokat, oly számításból, hogy azután az így felbőszített skótokkal verhesse le Anglia alkotmányát.

József császár céljairól lemondott azért, hogy népe közvéleménye által biztosítsa a trónt; Károly visszaadta az alkotmányt azért, hogy pártokat és nemzeteket bősziens benn egymásra, s a koronája alatti heterogen elemeket összevesztette, újra kezébe ragadja a korlátlan hatalmat.

Talán így álmodozik most az „O. D. Post“, midőn egyik nem régi cikkében azon remény villan fel, hogy a magyar alkotmány visszaállításával a magyar korona alatt álló pártok és nemzetek össze fognak egymással kapni, mialatt a régi reakció újra kezébe ragadja az elrejtett vezérfonalakat.

A történelem int arra, hogy a ki így gondolkozik, végtelenül rossz politikus.

Azonban ha már is a főnnebbi eszmék felvillanásaira mutathatunk, minthogy a történelemben sem hiányzanak a hasonló politikai hánykodások: országos jogaink s alkotmányunk teljes visszaállításában egyedül van létvéje jövőnk biztonsága.

Az uralkodók is alá levén rendelve a véges életet intéző sors kezének, nagy és nemes elhatározásaik csak úgy válhatnak haláluk utánra is biztosakká a nemzetekre nézve, ha az írott törvényekben a szükséges biztosítékok nem hiányzanak.

Ausztria egyes pártjainak hagyományos politikája az, hogy Magyarországot az örökös tartomá-

nyokkal identifkálja. Ezen már annyiszor megkísértett szerencsétlen politika, mely nemzetünket mindig megrongálta, s uralkodó házunk népszerűségét annyiszor kockáztatta, mely a külföldi viharokkal szemben annyiszor mutatta már gyöngének a belső küzdelem miatt elkeseredett birodalmát, e szerencsétlen politika, valamint nem halt ki II-dik József császár nagy és kifogástalan elhatározásával, hanem még egy század sem telve, újra érvénybe hozott, úgy nem fog kihalni. Ó Felségének uralkodónknak mostani elhatározásával sem, s tán halála után ismét új válságnak lehet kitéve e birodalom oly theoretizálók miatt a minő Bach volt, ki Hegel elvont államtanai szerint akart egy új birodalmat teremteni a földszíne, nem gondolván meg, hogy a birodalom fele részét képző magyar királyság nem a német filozofoktól tanulta az államböl-eseletet.

Nemcsak mi kárhoztatjuk ezen experimentalást, elkárhoztatta azt egész világ. Maga az „Allg. Ztg.“, mely élt halt ezen rendszerért, a míg Bach-tól sugalmaztatott, most nem tagadja többé ezen tulzást, habár egész erejével igyekszik most bemutatni, hogy sokkal inkább volt Kossuth mint Bach az oka a magyar alkotmány tízévi félre tevésének, Kossuth tulzásának tulajdonítván Bach tulzást.

Maga az „Allg. Zeit.“ ezzel eléggé megírta azon rendszer szegénységi bizonyítványát. A ki a kormányra merész lépni, annak nem szabad a vak visszatörölásokhoz folyamodni.

Ha Bach rendszere organjaival Kossuthot elíteltette egy tulzásaért; ő a másik szintoly jogtalan tulzásért épp úgy elítélhető. Hasonló okért ítélte el az angol parlament Straffordot, ki erőszakos rendszerével szintén eltiporta az angol alkotmányt, s vesztegető kormányzásával nyakig adósította az államot.

Ezen észrevételünkkel azonban nem akarunk a visszatörölás szükségességére vonatkozni. A boszu mit sem ér, s csak bőszi a szenvedélyeket. A feledés és kiengesztelés legbiztosabb jelszava mindig a reorganisatió; de másfelől a tapasztalás tanítván már többszörösen minket, hogy egy párt alkotmányunk eltörölésére, nemzetünk elkorosítására törekszik, nekünk a koronánk jogai mellett letett eskünk azt teszi kötelelességünk, hogy alkotmányunk teljes és kifogás nélküli helyreállításáért esedezünk.

Ó Felsége b. Vayhoz intézett legelső iratában fenntartja azt, hogy az 1848-diki törvények országgyűlésileg áttekintessenek. E magas nyilatkozatba vetjük reményünket. Hazánkat, alkotmányos életünket az újabb experimentalgatásoktól egyedül alkotmányunk teljes visszaállítása az 1848-iki már másfél évig gyakorlatban is volt törvények tekintetbe vételével — mentheti meg.

II. József császár által tette biztossá trónját, általt szerzé vissza a magyaroknak odaáldozó hűségét, melyet I. Napoleon biztató proclamatióival szemben, és Ferencz császár harcain nemzetünk eléggé bebizonyított — általt szerzé, mondjuk, vissza e hűséget, hogy a magyar alkotmányt minden kivétel nélkül teljesen visszaállította. Kérdésen kívül Ó Felsége is szentebbnek s biztossabbnak ítélte lángeszű elődje nyomát, mint egy első Károlyt, és azon magasztos gondolattól illetve helyezé határoztott céljai közé az 1848-iki törvények országgyűlési átvizsgálását, hogy magyar királyságával egyet értve, annak teljes megnyugtatótá eszközölje azon törvényes garantiák megszilárdítása által, melyek jövőre e királyi koronát minél inkább megmenthesék minden újabb experimentalgatásoktól.

IV. Közlemény az erdélyi Múzeum-alapjára egy szer mindenkorra tett adakozásokról (nyilvános nyugtán). Farkas Lajos 1 ft, Pete András 2 ft, Pap Tivadar 1 ft, Balogh György 1 ft, Bartha Mihály 1 ft, Timár Sámuel 2 ft, Mihonya János 5 ft, Ladányi Ádám 2 ft, Kertész György 5 ft, Kovács József 3 ft, a visai ev. ref. egyház 36 hite 3 ft 30 kr, Müller Dániel 5 ft 25 kr, Dózsa Miklós 10 ft, Gyarmati Zsuzsána 5 ft, Nagy László 5 ft, Csukás Sándor 5 ft, Zakariás József 10 ft 50 kr, Hankis Károly 20 ft, Szakács Mihály 10 ft, K. F. 10 ft, Fejér 10 ft, Lichtenfels 15 ft, bonyhai Nagy János 5 ft, Sebestyén

Károly 5 ft, Incze József 2 ft, Kovács István 2 ft, özv. Nagy Gergejné 2 ft, Bedő József 1 ft, Máté István 1 ft, Kádár Mihály 1 ft, özv. Forró Józsefné 1 ft, Gáspár Bogdán 1 ft, Nyiredi János 1 ft, Barabás Sándor 1 ft; Csiki István 1 ft, Vincze Eduárd 1 ft, Käcszner Henrich 10 ft, Felber József 5 ft, Kraker Ferencz 2 ft, Balázs Zsigmond 2 ft, Apostol Konstantin 2 ft, Apostol Apollonia 2 ft, Jordán József 5 ft, Kenderesi Rózália 20 ft, Váradi Ottó 10 ft, Váradi Domokos 5 ft, Turbucz Ferencz 10 ft, Simon Gergej 5 ft 25 kr, Dózsa Elekné 5 ft, Márton Ferencz 5 ft, Rothenstein Salamon 5 ft, Lázár Jakab 10 ft 50 kr, Vagner Frigyes 5 ft, X. Y. 5 ft, Tunyogi Károly 5 ft, Fromm 5 ft, Veres László 5 ft, harasztkeréki Ferenczi József 6 ft 88 kr, Szolga János 5 ft, Hofmann Mihály 4 ft, Borbáth László 2 ft, Szeles József 2 ft, Gál Ferenczné 2 ft, Burkhart Károly 50 kr, Nagy József 1 ft, Mojsza Juon 1 ft, id. Benedek János 1 ft, Filker Károliana 1 ft, vargyasi unitaria ekklesia 2 ft, Gyöngyösi István 2 ft, Kovács Dénes 4 ft, Máthé Zsigmond 2 ft, Józsa András 1 ft, Markó Mária 50 kr, Nagy Zsigmond 1 ft, id. Kolumbán Dani 50 kr, Jákó Dávid 50 kr, Benedek Sándor 1 ft, Dávid Lajos 1 ft, Incze Ferencz 50 kr, Gergej Ferencz 1 ft, Szabó Bernárd 50 kr, Beczási János 1 ft, Sas Antal 50 kr, Fejér János 1 ft, Balló Márton 1 ft, Dénes Triff Konstantin 50 kr, Fogarasi Sámuel 6 ft, Salamon Miklós 5 ft, Kölös István 4 ft, Ponori Gyula 15 ft, András József 2 ft, Szentiványi Ákos és Mária 21 ft, ifj. Reményik István 21 ft, Roll Károly 10 ft 50 kr, Lörcs József 10 ft 50 kr, Roth Ferencz 10 ft 50 kr, András József 15 ft 75 kr, László és Kyndler 21 ft, Kocsis György 10 ft 50 kr, Potoczky Jakab 5 ft, Boda Sámuel 10 ft, Serbáu Sándor 10 ft, Korehármas Nepom 3 ft, Kovács Károly 2 ft, Zelles Sándor 1 ft, Botka János 2 ft, Vizi Gyula 2 ft, Szolga Ferencz 2 ft. (Folytatjuk.)

*(H.) A bel-államjogi viszonyaink változásának hatásáról bel- és külföldön különbözőkülön nézetek nyilvánulnak a hírlapok hasábjain. Meg vagyunk győződve, hogy midőn e hozzászólásoknak lapunk 91-dik számában megkezdett kiadvonatos ismertetését lapszemle gyanánt folytatjuk, t. olvasóink várakozásának felelünk meg. Igen természetes, hogy ezen, állami jogviszonyaink történelmében korszakot alkotó pillanatok alatt politikai szabadságnak ujjászületésének nagy kérdése előtt mindennek, még legfőbb socialis kérdéseink érdekének is háttérbe kell szorulnia egy időre.

A „Pesti Napló“ hozzászólását mult számunkban közlők egész terjedelmében.

A Pesten magyar nyelven megjelenő cs. kir. hivatalos lap, a „Budapesti Hírlap“ bécsi levelezője írja:

„Az oct. 20-ki fejedelmi cselekmények elődött fordulatot képeznek az ausztriai birodalom léteében. Magyarországon véget vetnek a meddő reactio korának, mely évtizedig kimeríté leleményességét a monarchia romlásának (!) eszközeiben; megállítja az ország történeti-jogi alapját, kiindulási pontul az alkotmányos további fejlődésre. A többi örökös tartományokban pedig elvileg hasonlóképp ki van mondva az alkotmányosság, a törvényhozásnak a fejedelem s népei, illetőleg a bir. tanács közti megosztása, és e szerint ezekben még nagyobb lépés történt, mert Magyarország csak régi élvezet jogaiba lép vissza, míg a többiek új jogban részesülnek.“

Ugyan ezen hivatalos lap „legfelsőbb kéziratok“ czimul cikkében olvassuk:

„A magyar nemzet azon legm. kéziratokban visszanyeré nagyrészt mondhatni legdrágább kincseit, melyeket becsülni, szeretni, azokért élni, halmi nálánál egy nemzet se tud hőbben, készségesebben s igazabban; visszanyeré: 1) koronájának eleven historiai életét és fényét; 2) alkotmányos szabadságain alapuló önkormányzatát; 3) nyelvének az ország hivatalos és diplomatiai közegévé emeltetését; és végül 4) országterülete teljes épségében helyreállításának legbiztosb kilátásba helyezését.“

„Minthogy az első magyar országgyűlés a kancellárhoz irt k. leirat szerint némileg alkotmányozó tulajdonsággal bir, ennél fogva az agyalgók elosztása s az ellentétek kiegyeztetése nemcsak kizárva nincs, de sőt éppen ezen országgyűléstől remélhető az, minél fogva csak igen természetesen találjuk azon óhajást, hogy ez minél előbb egybehevassék.“

Az ugyancsak Pesten megjelenő német cs. k. hivatalos lap „Pest-Offner Ztg“ írja:

„Az 1860-dik év az ausztr. cs. állam minden népeire nézve a rendszerváltozást illetőleg új remények éve. Egy több mint tíz évig tartott, s nem mindig szerencsés átmeneti kor zárul be mögöttünk. Vajha a nagy többség elfelejtene azt, a mi abban elfelejteni való és megtartandó, s tovább apolná a mi jó volt! A közelebbi jelen feladata egy új alkotmányos épület fölállítás. Ezt illetőleg szükség a tiszta és megbízható elemekre és organumokra tekintettel lenni, s távol tartani azokat, a melyek az új rendszer előtt csak tetetésből hajolnak meg, s továbbtörő, romboló, áruló terveket táplálva, az újat elégtelennek állítják, gyanúsítják és kivetelét nehezítik.“

A Nagy-Szebenben megjelenő német cs. k. hivatalos lap, a „Siebenbürger-Bote“ is hozzászól, s többek közt azt mondja:

„Mi az erdélyi nagy-fejedelemség szempontjából irunk.

Az utóbbi tíz év alatt uralkodott rendszerre nézve a közvélemény „centralisatio” és „bureaucratia” neveket talált fel. E nevek, s a mit azok képviseltek, semmi népszerűséggel se bírtak. E tekintetben mindenki egy véleményen van. Itt a hivatalnokot nem tekintették a törvény végrehajtójának, s az állam végrehajtó hatalmának organumának, hanem egy a közönség terhére fennálló kegyelt osztályt láttak benne, a melytől a közügyekre való befolyástól alapvetően ki kelle zárni a közönséget. A kormányhatalom öszpontosítása a jogok és érdekek megsértésének nevezetett „sat”.

E hivatalos közlönyök nyilatkozatainál azonban sokkal érdekesebb a bécsi lapok magatartását „szemlelgeznünk”. Tudjuk, hogy mindjárt a birodalmi tanács szavazása után a bécsi lapok pártnézetei mily élesen állottak egymással szembe. Míg a „Presse” és az „Oesterreichische Ztg.” az öszpontosító bir. alkotmány mellett kardoskodott, s az „Ost-Deutsche Post” Maager urali rokonszenvezett, azon mesterkedve, hogy a centralisatio öszhangzásba hozassék Magyarország történeti intézményeivel, addig a „Wanderer” és a „Neueste Nachrichten” eredeti programjokhoz hiven a többség szavazatát fogadták el, mely a magyar alkotmány visszahelyezését és a birodalom alkotmányos átalakítását javasla. A „Vaterland” kevésbé határozottan, de mégis ezekkel tartott. A clericalis „Volksfreund” csak utóbbi napokban adta be separatistát, mely egyáltalában nem akart „semmi concessiót” adni, hanem ajánlotta a birodalmi uralmat szövetségben a cath. egyházzal. Most a „Wanderer” és „Neu. Nachr.” melyek Magyarország és az alkotmányosság mellett buzogtak, ünnepet tölnek. A „Presse” (a mint magát nevezi: „az osztrák szabadelvűek” közlönye) már el akarja feleltetni miért és mi ellen harcolt, s a valóságát magáé, hogy az új állami alapelvek által a magyarok legalább meg vannak fosztva legfontosabb alkotmányos jogaiktól. Az „Oest. Ztg.” több politikai illemmel vonul át az ellenkező táborba, s mint önkényes egyszerűen leteszi az esküt a zászlóra. Az „Ost. D. Post” nagy eleganciával és ékesszólással tartja bevonulását az új épületbe, s visszavonulását a Maager-állásból szerencsét kíván a magyaroknak. A „Vaterland” tele van reményekkel, ugyszintén a „Fortschritt.” A „Volksfreund” jó arcot csinál s kibékítő predikációkat tart.

A „Fortschritt” 24-ki cikkében a hangulatról így ír: „Mindenkinek szeme Magyarországra van fordulva. Onnan, a hol a közönség vélemények nyilatkoztatásában oly gyors és ügyes, mindenki nagy örömhírről szóló tudósításokat várt. Nyamasztó nyugtalansággal lehetett átlátni, hogy Magyarország felől a birodalom nagy bonyodalmak fenyegetik, s örömmel vártuk, hogy minden jogos követelés kielégíttessék és e veszély eltávoztatva legyen. Annál fájdalmasabban tapasztalja most a bécsi közönség, hogy az elégtelenség nyilatkozatai kimaradtak. Mindazonáltal merjük állítani, hogy a legm. határozatok fogadtatása kielégítő, s a magyar kérdés szerencsésen megoldatott. A közvélemény Magyarországon a nagy értelmiségnél keresendő, s ennek kielégítésére nagy emeltyük vannak megnyerve. Ilyen először is a hercegprímás, a kit az egész el rus, ama büles, szabadelvű és nemzeti clerus követ, s az országban nagy befolyással bír. Továbbá báró Vay, a protestáns egyház ünnepelel vezére.” sat.

„Az országától nem csekély áldozatok kívántatnak. A magyar országgyűlés a birodalmi tanácsnak nagy engedelmeket kell hogy tegyen és Vojvodina, Hrvátország és Szlavonia csatlakozásának kérdését nyíltan tárgyalassanak. (Erőtelnyen megfélemedezik cikkíró.) Ezenkívül egy nagy párt ragaszkodik az 1848-ki törvényekhez.” sat.

A „Neueste Nachrichten” pesti levelezője 22-ről írja:

„A közönség ma épp oly izgatott, mint tegnap. De ma már így közölnék az emberek egymást: „alkotmányos állampolgár!” Pest egy része és Magyarország nagyrésze nem tud még az adott kibékülni. Ezen párt, a mely az ország nagyszil emberének nagyrészt foglalja magában, azon nézetet táplálta, hogy az új szervezés alapjául az 1848-ki törvényes basist veendő, öszkekötéssel 1847-hez.”

Ugyanazon lap pesti levelezője 23-ról írja: „A legmagasb leiratban bülesen van kikerülve az „oetroyzás” veszedelmes sziklája. A hatalom nem erőszakol reánk új formákat, hanem visszaadja ősi intézményeinket, a melyeknek elvesztése a szó teljes értelmében mindnyájunkat szerencsétlenné tett.”

„Nyílt titok, hogy jelenleg a pártot nem ismerő öszszes nemzet ama zászló alatt van egyesítve, mely e jelszó gyanánt „Restitutio in integrum” van írva, mi alatt a jogállásnak azon stadiuma értendő, melyet a nemzet az utóbbi korban törvényes uton elért, s a melynek tökélyesbítésére az alkotmányos élet elégséges volt. Ezen elvet bir. tanácsos Szögyényi is kimondta a szept. 25-diki ülésben, midőn b. Lichtenfelsnek felelve így szól: „Az 1848-diki törvények szemben a régi törvényekkel csak forma, de nem a magyar államjog lényegénél fogva különböztek. Új má ott szükség, a hol az előbbi öszzeromboltatott; de a magyar alkotmány alapfalai állanak még, látatlanul ugyan, de hiálkormány a törvények közé fel kell vésztetni, következéleg az még a koronázás előtt egyetértőleg a birodalom rendivel fog történni. Egy másik, b. Vayhoz intézett iratban megerősítették az 1848-ki VIII. IX. X. és XIII-ik törv. cikkeit; a többi azonban nem semmisítették meg, hanem azoknak megszüntetése vagy revisioja az országgyűlésnek tartanak fenn. Ferencz József nem akarja hatalmát arra használni, hogy egy rendelet által egyszerűen feldöntse azt, a mit V. Ferdinánd király 1848-ban Pozsonyban megerősített, s a mit a fejedelem az országgyűlés utolsó óráiban személyesen adott át a birodalom rendinek.”

„De vannak sokan, a kik tisztán gyakorlati indokoknál fogva csatlakoznak az oct. 21-ki határozmányokhoz. Ezeknek az a meggyőződésük, hogy vétek volna csupa daczöl elszalasztani a jó alkalmat; ennél fogva bizonyosan részt vesznek a választásoknál, nehogy a közelebbi alkalommal egy illetéktelen kisebbség képviselje az országot. Minő eszély volna abban, ha ezen meg ezeken távol tartanák magukat a választási urnáktól, míg azallat egy 10 vagy 20 emberből álló töredék jelölne a megye képviselőt? Meglehetünk tehát győződve, hogy a közelebbi választások az ország közvéleményének hi kinyomatai lesznek, s a választók nagy száma nem fogja engedni, hogy az ő nevében egy csupa kivételekből álló kisebbség döntsön.”

„Azonban nem kell bnni, hogy egy ilyen országgyűlés makoaul fogna sürgetni az 1848-ki törvények helyreállítását. A magyarok 12 év óta sokat tanultak és sokat felejtettek. Bizonyára nem fogják folytatni azon politikát, melynek törekvése, még mielőtt a tanácskozások megkezdődnek, a sérelmeket (gravamina) orvosolni; sőt oda fognak törekedni, hogy a nehézségek kiegyenlíttessenek.”

„Hogy fájdalom e nehézségek nagy mennyiséggel léteznek, ez nem titok. Így p. o. különös dolog lesz a bir. tanács részére való választás. Bajos lesz ugyanis egy választani, hogy azok, a kik az országgyűlésben a többség bizalmát bírák, egyszersmind képesek legyenek német nyelven venni részt a bir. tanács értekezleteiben.”

„Nem hallgathatjuk el azt se, hogy a régebbi országgyűlésekben feltételeken védett, de a mostani országgyűléstől elvett jog, az adó- és az ujonezadás helybenhagyása iránt, harczokat fog előidézni. De az egyetértés a tagok közt, valamint az idő és a viszonyok, elősegítendik e nehézségek legyőzését.”

De már lássuk: minő benyomást tett külföldön az Ausztriában kihirdetett alkotmányossági elv? A porosz kormány felhivatalos lapja a „Preussische Ztg” így ír:

„Az osztrák császár kormánya egy szabad és nagy határozattal a birodalom népeire fordult, s azoknak az állam sorsára oly befolyást engedett, minőben azoknak eddig ily alakban és mértékben soha se vala részüik. Nagy és megbecsülhetlen értékkel bir előttünk a történelmi joghoz való csatlakozás. Az előnyök, a melyekben ezáltal Magyarország részesült, a német örökös tartományok népe semmi esetre se irigylheti. Oly előny ez, melyet az öszszes Ausztria a magyar nemzetnek egy századnál tovább önkényt megadott; oly előny, a mely mögött a német tartományok ez uton semmiesetre sokáig nem maradhatnak hátra.”

„A császári állam kormánya soha se hívta fel bízalomszerűen a népek erkölcsi erejét a megígátott közügy szelárdítására. A hatalmas segélyforrások, a melyek abból erednek, hogy az állam dolga többé nemcsak a kormány, hanem a polgárok dolga és ügye is, bizonyos gyanút reméltük, gazdagon fognak felbuzogni a csász. állam javára, s alig kétkedünk, hogy Magyarország népessége az october 20 ki határozmányokat örömmel fogadandja, ugyszintén a főváros népe is.”

„E határozmányok jelentősége a határokon túl hat. Azok által csak azok fogják magukat csalódásban érezni, a kik Ausztriában a németországi és európai reactionarius politika utolsó bástyáját remélték birni, valamint azok, a kik Ausztria öszzeomlására és egy új magyar forradalomra építették reményeiket és számításait.”

A londoni „Times” azon nézetben lévén, hogy a kormány csak concessiókat adott, elkecserezték cikkeit zúdít az osztrák kormány ellen, mely az egészszel csak a hadifolytatás könnyebbítésére számított volna. De végül mégis azon nézetre tér, hogy a nép a reformokat békülékeny hangulattal fogadandja.

Francoziországban éppen nem kedvező benyomást tett a manifestum. Némelyek gyanusítják a kormányt, hogy az engedelmeket nem öszinte jó indulatból tette és hogy azokat zápon is fogja hagyni; míg mások azt fitatják, hogy az engedelmek egyáltalában nem kielégítők. A hivatalos közlönyök még nem nyilatkoztak. A „Journal des Debats” nagyon elégtelen. A „Siecle”, a republikan, most már imperialisticus demotratia közlönyének ez az alkotmány éppen nem inye szeritű, s olvasóinak nem is ajánlja kegyébe. Az „Opinion Nationale” a Napoleon herczeg és a piemonti tervek közlönye, képzelhetni, hogy legkevésbé se igyekszik bizalmat gerjesztetni Ausztria belreformjai iránt.

E szemlélet közelebből folytatjuk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A házi zenekör téli előadásai jövő vasárnap veszik kezdetüket, s a fiatal műkedvelők fejtesére s zeneszeretők mulatására minden vasárnap délutánján nyitva lesz. A szerény intézet, mely évenkénti 5 frtos részvényeken nyugszik, melyet az előadások belépti igény nyertek, eddig is élénk pártfogásnak örvendett, s már csak azért is méltó volt arra, hogy még ezen időkben is, különböző nemzeti választmányi tagjai gyűlésben is megtartá a magyart tanácskozási nyelvtől, s nemzeti zenék népszerűsítését folyvást szem előtt tartani meg nem szűnt.

— (Necrolog.) Antal Imréné Margitai Rozália mult hó 31-ken hosszas betegeskedés után jobb létre költözött. Az elhunytban hazánk egy derék magyar nőt fájlat, kinek neve sehonnán sem maradt ki a hol közéleokra áldozni kellett, ki évenként szép öszsaget fordított a nemzeti irodalom termékeinek megszerzésére, s azokkal nemcsak könyvtárát gazdagította, de nagy gyönyör s buzgalom mellett folytonos figyelemmel kísérte az eszmék fejlődését. Vette a könyvet azért, hogy olvassa úgy maga mint nemes leányai, kik most a legjobb anyák egyikének vesztését siratják.

— Brassából, october 28-ról írják hozzánk: Hallomás szerint e napokban terjesztetett fel a m. miniszteriumhoz a helybeli ipar- s kereskedelmi-kamara indítványa, egy a román-moldovai kormányfővel kötendő kereskedési-szerződés ügyében, mely hogy minél gyorsabban s kedvező érje döntését, általánosan óhajtatik és reméltetik. A pálinka-adó ügyében városunk s illetőleg az érdekelt iparosok

részéről kiuevezett küldöttség jövő hó elsőjén induland Bécsbe. Nemrég megalapított s folyó hó 4-ken alapító nagy gyűlést tartotta casinónk, szintén november 1-sőjén fogja tartani második közgyűlését, mely alkalommal nébány, a fentti alkalommal idő rövidsége miatt elé nem vétéhetet kérdések fognak tárgyalás alá vétetni, nevezetesen a járandó lapok iránt végbátározások hozatni, indítványok előterjesztetni sat. Tegnap befejezett öszi vásárunk igen élénk volt, élénkebb mintsem reméltük s hosszabb idő óta szokva volt. Meglehető — de a pár hét óta fájdalmasan tapasztalt aprópénzhiány következtében hatalmasan gátolva is volt a forgalom; mindazonáltal némely cikkekben nevezetes adásvételek történtek. A hazai ipar ezuttal is dicserendő kifejlést tanusított, és közvélemény szerint a helybeli készítmények bátran állhattak ki a versenyt a távolról vásárra hozottakkal. Román-Moldova szomszédunkból ismét — mint rendszeren öszkor — tetemes megrendelések és részben vételek is történtek lábbelik és az ugnevezett „brassói portékák” tekintetében. Általában véve tehát e szerint a lefolyt vásár jónak, vagy legalább meglehetősen mondható. — A kovászai — nemsohára „Transilvania” név alatt bányatársulatlakulandó — hámorban a munkálatok a többször dicserettel említett Dörning ur s fia vezetése mellett szorgalmasan folynak, s mindinkább szilárdul abbéli reményünk, hogy e zsenge vállalat egykoron nagyszerű állást fog kivívni s tetemes anyagi kasznot hajtani a részvényeseknek, s így — bár küszöve — a hazának. — Szinbázunkban Fries színtársulata a tavalyinál sokkal jobb szervezettel meglehető részvét mellett működik, s több érdekes újdonsággal lepte meg a közönséget. Jelenleg „Eljegyzés lámpafény-nél” van a színrönd és a közönség általános tetszésének örvend.

— A magyar emigratio is — úgy látszik, megszakítja hallgatását: a párisi „Presse” Szemere egy iratát közli, melyben ez a Magyarországnak engedelmeyezett alkotmány mellett olykép nyilatkozik, hogy Magyarországnak oka van megelégedni; ellenben Londonból jelenik, hogy az emigransok főnöke, ellenkező irányzatú manifestumot szándékozik kibocsátani. (P. L.)

— A „P. L.” oct. 29-ken írja: Ö Flge, a császár, ki szombaton reggel 8 órakor Bécsbe érkezett. Liechtenstein Ferencz hg s lovassági tábornok, Ö Felségétől fogadtatott s azután Pestre utazott el, hogy a főhadiparancsnokságot átvégye. Lovag Benedek tbszngy ö exca holnapután Bécsbe váratik. A herczeg-prímás ö eminentiája szintén Bécsbe fogna menni, hogy javaslatát — az országgyűlési követek választásmódjára előterjeszse. A két kancellár, b. Vay és Szögyényi Pestre várának.

— A Szeberényi Lajos és Vincze Sándor szerkesztésű alatti „Néptanítók könyve” új folyamából az 5-dik füzet megjelent, figyelmeztetjük a protestáns tanítókat, s általában a neveléstgy minden igaz barátját, hogy ez üdvös vállalatot mentől inkább iparkodjanak támogatni, annyival is inkább, mivel az iskolák ügye ezennel már egészen az egyetemes papság, azaz a protestáns hívek egyetemének leendkezésében. Az előfizetési díj ezennel is 2 új ft s ez akár a szerkesztőséghez Makóra, akár Osterlamm könyvkereskedésébe Pestre küldhető. E csekély árért az előfizetők postán bérmentve kapják a füzeteket.

— Kérlelem a t. hazai körhöz! Szándékom levén legközelebb „Szinészzi Könyv” cím alatt egy (ugyanesak szines papírra nyomtatandó) albumot kiadni, melynek egész tiszta jóvedelme egy tervben levő magyar írói segélyegylet alapítókéjére lesz szánva, tisztelettel kérem azon t. hazai költő s író urakat, kik ezen magasztos célra közreműködni szivesek akarnak lenni, hogy becses munkátaikkal kegyeskedjenek fennevezett vállalatot gyamolítani.

A munka 16—18 iven fog megjelenni, és tartalmaz: Költeményeket, beszéleket, történelmi vázlatokat, regéket stb.

A t. gyámlító urak (vagy szabad-e remélnem, hogy hazánk lelkes író hűlgyei is kegyeskedendnek, némi részben járulni vállalatomhoz?) tisztelettel kéretnek, dolgozataikat legfőlebb f. év. december közepéig hozzám beküldeni, vagy legalább t. közreműködők számára a kívánt diszkótesben készítettendek. *)

1860. októberben. Khern Ede, Brassó.

POLITIKAI HIREK.

— A középolaszországi határszélről írják a „Tr. Ztg.”-nak, okt. 22-kéről: „Még csak kevés nappal ezelőtt is a határon innen csak itt-ott lehetett piemonti egyenruhát látni, s a velünk szemben álló vadászok és önkénytesek alig adtak magukról életjelt, most egész naphosszán át őrjáratok czirkálnak, s egész éjjel hallatszik a „chi va la”-a. Már mintegy 20—25,000 piemonti katona, többnyire régi ezredek és önkénytesek, áll velünk szemben a Po hosszában. Cialdini tábornok, ezen hadtest parancsnoka még nem érkezett meg, de törzskara már itt van; naponta láthatjuk azt a határon ide-oda lovagolni, s az állásokat vizsgálni. Azt, hogy csapat-öztályok hol állomásoznak, nem lehet pontosan tudni, mert állásaikat naponként gyakran kétszer is változtatják.

— Casertából okt. 16-ról így ír a „Times” levelezője: „Ma reggel tartá szemlélt Garibaldi a Türr tábornok vezénylete alatt álló 15-dik hadosztály felett, mely a palota előtti téren volt felállítva, hova néhány perczel elébb érkezett meg Peard ezredes is a tegnap Napolyba kiszállított angol dandárral; e szerint Garibaldi legott ezeken is tarthata szemlélt. A dictator az egyes so-

*) Tisztelettel kéretnek a hazai lapok t. szerkesztőségét szem. k. é. relem” felvétele iránt. K. E.

rokon végiglovagolva, parancsolá, hogy a tisztek lépjenek elő s képezzenek négyoszlopot, melynek egyik oldalára az olasz, második és harmadik az angol és magyar tisztekből lőn alakítva, az első 80, az utolsó 70 személyből állván. A bal oldalakat Garibaldi tevő saját főtiszt karával. Garibaldi üdvözlé a gyűlést, lebegtetve fővegét s ime beszédet tartá: „Dicső elégtétel rám nézve, titeket víté bajtársaim itt körülem látni. Eddigél mi vihargyorsan üztük el a szabadság ellenségeit hazánk szent földéről, most Capua előtt állunk, rövid idő alatt e talajt is tisztára söprendők. Ti hősek voltatok, s továbbad is azok lesztek. A haza nevében mondok köszönetet titektek.

„Itt — folytatá az angol önkényesek tisztjeihez fordulva — örömmel szemlélem itt egy oly nemzet képviselőit, mely irányunkban a legtisztább rokonszenvet érzi s oroszláni bátorságtól van ihletve; e nemzet már kezdettől fogva ügyünk mellett volt. Nagylelkű nemzet! Te becsületesen s önzetlenül álltal mellettünk. Te legloyalisabb barátunk valál. A haza nevében köszönöm ezt neked.

„Itt — a magyar tisztekre mutatva — itt egy nem kevésbé vitéz és nemeslelkű nemzetet látunk képviselve. E nemzetnek minden egyes képviselője valóban hősnak mondható. Ők vérök és életökkel oltalmazták ügyünket; hazánk legmélyebb halára, sőt adósságra van irányunkban lekötölvén, hogy az ő ügyüket a magunkévá tegyük. E per Dio! (kalapját reszketve emelinté) e per Dio lo faremmo. S Istenemre, mi ezt teendjük.“ „Igen mi ezt teendjük“ — kiáltás visszhangzott a diktátor szavaira a számos jelen voltak részéről. A tisztek ismét visszaléptek osztályaikba. A parancsnokok megmagyarázták Garibaldi szavait. Volt ekkor zajos örömműjögás, s a vívák, éljenek és hurrák megrekesztették a léget. Most következett az elléptetés. Az angol legio örömkialtás közt léptetett el Garibaldi előtt. Aztán jöttek a magyar önkényesek gyalog és lóháton. Villogó karddal, lelkesült éljenekel csörtettek el a huszárok, oly látvány, mely az egész gyűlést fumatizálta. A magyar gyalogság vörös szűk nadrágot, kordovány csizmát, barna atilát visel, mint a honvédek 1848-ban. A lovasság piros sikkái a magyar czimerrel ékítvén. (Wdr.)

— Egy turini sürgöny szerint Victor Emanuel az egész Olaszországra 160,000 ujoncz kiállítását határozta el.

— Turinban az osztrák engedményeket úgy nézik mint eszközt arra, hogy Itáliában szabad kezet nyerjen az illető kormány; kiemelik, hogy ez az egész dolog nem egyéb, mint hat hónapig tartandó ígért, mely idő alatt Piemont sikeres megtámadása van célba véve. Így biztatják magokat Olaszországban; de egyuttal meg is tesznek mindent, hogy a netaláni támadásnak ellenállhassanak.

— Milano. okt. 21. A kormány, úgy látszik engedményeket akar adni a közvéleménynek s oly intézkedéseket tesz, melyek oda mutatnak, hogy a háboru kiütése a küszöbön áll. A paviai s pizzighetonei erődítvényeken már buzamosb idő óta dolgoznak; — most azonban a várművek már fölfegyverezettek; s hadiszerek s élelmi készletek nagy mennyiségben halmozottak össze. A bergamói s besciai várakosok is jobban megerődítették; az előbbi tetemesen szélesbítették s vontesövű várágúkkal látattott el. Pizzighetoneban bombakialló raktárak építettek, melyekben hadiszerek s élelmi készletek vannak fölhalmozva s hol jelenleg éjjel-nappal ágyu- s puskátöltények készítésén dolgoznak. — Cremonánál szintén erődítvények eszközöltnének s névszerint a Pó átjárása helyezettik védelmi karba. — A tartalékok már mindnyáján behívtak; s a hol a kiszabott korosztályok nem vcltak elegendők, az 1 s 2 évvel régiebb korosztályok is behívtak. Az önkényes-csapatok alakításai szorgalmasan foly; ezek szinte általánosan 16 — 20 éves ifjakból állanak. S ekkép 150—160 ezer embert remélnek kiállíthatni; nem számítva ide Garibaldi haderejét, melyet szintén 80,000 főre tesznek.

— A „Prag. Z.“-nak írják Párisból: „Ha jól vagyunk értesülve, e pillanatban a pápa elé és pedig Franciaország közbenjárására indítvány terjesztetett, melyben Piemonttal a következő kiegyezkedés ajánlatik: A pápa az egyházi állam bekebelezésének, a mennyiben az szent Péter örökségét nem illeti, ne szegüljön ellen, Piemont pedig bizonyos évi járandóság fizetésére kötelezze magát, mely semmiesetre sem lehetend kevesebb mint fele azon jövedelemnek, mit a pápa a bekebelezett tartományokból az utolsó tíz év alatt egyre-másra húzott. Franciaország ezen szerződést biztosítván s ezenkívül kötelezné magát a pápa évi jövedelmét nemcsak a maga részéről meghatározott évi járulékkal növelni, hanem a többi katólikus hatalmakat is rábírní, hogy e célhoz megfelelő összeggel járuljanak.

— Konstantinápolyból okt. 17-én Marseillen át jelentik: az idegen hatalmak követei kívánták volna a divántól, hogy ázsiai Törökországot utaztassa be s vizs-

gáltassa meg egy főfő hivatalalnak által, mint ez már európai Törökországgal történt. Minthogy mulhatlan szükségessé vált, hogy a francia hadsereg még több ideig maradjon Szíriában, mint előre határozva volt, a többi hatalmak is hadjuttalékokat fognának oda küldeni. A konstantinápolyi hadseregben és papság közt elfogatások történtek volna. Az inség és forrongás növekedében. Több lengyel fogatott el Ferhad (Stein) pasával.

— Kuza fejedelem okt. 17-kén indult el Stambulból. Mint Bukurestből írják: minden miniszter egyetért abban, hogy az országot az 1858-diki conventio alapján nem lehet újra szervezni. Gogolnicsanu és Eparanu, a két miniszterelnök terve az, hogy Kuza fejedelem nevezessék ki diktátorrá.

— Egy marseillei távirat szerint az angol hajóraj ott 11-én az adriai tengerre indult. Damaszkusban ujjolag ingerültség mutatkozik; a kivetett hadiadó alkalmából a keresztényekellen fenyegetések történtek. Fua d pasa s a francia s orosz consulok sietve visszatértek Damaszkusba.

— A varsói congressusra illeni fog a latin közmondás: nagy dolgokban akarni is elég. Az akarat egész a szent szövetség újraalkothatóság is mehetett, de aligha történt egyéb egy kis eszmecserénél. Mint írják, nagyon feltűnt, hogy okt. 24-ig semmi különértekezlet nem voltak a miniszterek közt, mivel azok nélkül az uralkodók közt se könnyen létesülhet egyezés. A varsói napokat sürűbben kellett volna betölteni a miniszteri tárgyalásoknak, ha csakugyan volt némi komoly szándék kézzelfogható eredmény előhozására. Helyesnek látszik azon megjegyzés, miszerint Oroszország korántsem oly célból ment Varsóba, hogy ott kedély- vagy elvpolitikát üzzön, hanem hogy meggyőződést szerezzen az iránt, melyik oldalról várhatja leginkább saját érdekeinek támogatását. Annak megismerése, hogy Ausztria Oroszországnak vetélytársa keleten, míg Poroszország az angol kormány kedvéért kénytelen az 1856-iki szerződéshez ragaszkodni, hogy tehát ezen két hatalomtól semmiképen nem várható az orosz czélok pártolása, valamint hogy Oroszország sem leendő kész semmi szolgálatra viszonzolgálat nélkül — ezen ismeret sokat tehetett arra, hogy a varsói összejövetelnek ohajtott eredménye ne legyen.

— A „P. L.“-nak írják: Varsóban a falragaszok kifüggesztése minden éjjel megújul, s a rendőrségnek ugyancsak van dolga annak eltávolításával s a tettesek kutatásával. A 23-diki színelőadások az egész színház „assa foetidá“-tól oly annyira büzlött, hogy a felségek csak 9 óra tájban foglalhatták el pábolyaikat, oly sokáig kelle a helyiségeket illatos szerekkel füstölteni. A „Wanderer“-nek meg ezt írják: „Ausztria itt a leghatározottabb ellenszenvre s legyőzhetetlen bizalmatlanságra talál, s ha már ez az orosz tábornokokra nézve is áll, mit kelljen tartani a lengyelekről“

— Varsó, okt. 24. A „Presse“ írja: Ausztriai császár Ö Felsége s a porosz regens-herczeg a tánczvizgalomban csaknem egyszerre jelentek meg Sándor czárral. Mintegy 3—400 személy volt jelen, ezek közt nem kevés delnő, de csak 25 tánczképes, mivel lengyel nők hiányoztak. Az általános lengyel tánczban a czár Gorceakoff herczegnél tánczolt; a tánczvizgalomban a jelenlevő herczegek közül csak Károly porosz herczeg, az orosz trónörökös s a weimari nagyherczeg vettek részt. Ferencz József császár nem tánczolt, s többnyire magánosan volt. A jelenlevő delnők közül Kalergi asszony nagy figyelmet gerjesztett, s a herczegek által feltűnőleg kitűntetett. A teremek igen melegek voltak, a bejáratok ellenben igen hidegek, úgy hogy némely öreg tábornok és diplomata a keresztülmenet alkalmával reszketett, s örvendett, ha ismét kocsiába ülhetett. A falragaszványokat folyvást raggatják s a rendőrségnek elég dolga van azok levételével és a tettesek kikutatásával. A lengyel delnőket, kik valami nyilvános vagy udvari ünnepélyen megjelenének, azzal fenyegetik, hogy köpenyeiket kénssalval öntik le. A tegnapi színházi előadás alkalmával valami ilyes történhetett is; miniszteri tanácskozásokról legkevesebb sem hallatszik, s a két hátra levő a minnapotisztereknek nagyon szorgalmasan használniok kell, ha csak valami csekélységet is akarnak létrehozni. Bécsből a legújabb közleményekre vonatkozó okmányok ide elhozattak, de azokat az itteni sajtóban csak akkor fogják olvasni, ha az újság érdekét elvesztették. A varsói lapok oly bándsmódot gyakorolnak az újságokra nézve, minőt Franklin Benjamin ajánlott éhségben a friss kenyérre nézve, szárazzá teszik és keményedni hagyják, hogy hamar meg ne lehessen emészteni.

— A „B. H.“ írja: „Nézetünk szerint a Poroszország által gyakorolt angol befolyás volt az, mely a varsói tanácskozásnak nagyobb eredményhez jutását meggátolta. Hogy a fejedelmek Varsóba nem mentek kész tervvel, vagy csak általában is tervvel, ez bizonyos; de még azon czélatok is, miket magukkal ezen gyakran ugynevezett congressusba hoztak, sokkal elágazottabbak látszottak lenni, minthogy egy közös tervnek csak ott

megszületését is valószínűvé tennék. Mig talán Ausztria részéről csakugyan szándék volt, az egyesült fejedelmek által határozottabb, szigorubb állást foglaltatni mindazon irányzatok ellen, miket a Szajna mellől tulsulyakká ügyeknek tenni, addig Poroszország inkább a kiengesztelés czélzatával jött Varsóba. E hatalom békítőleg s bizalomgerjesztőleg ügyekkezett tehát itt hatni, főleg Európa szenvedő anyagi érdekei miatt; de talán még helyesebben mondhatni: azért, mert Anglia is minden módon azon van, hogy az európai béke föntartassék. Így állván a kilátások a varsói tanácskozások kezdetén, várjuk be a további tudósításokat azok végeredményéről, a nélkül, hogy ezzel előre valamely nagy kilátásokat kötnénk össze.

De ha ehhez nem, lehet-e a francia congressusi tervekhez nagyobb reményeket fűznünk? Nem szeretünk csalódásban élni. Előtűnk fekszik ugyan a „Const.“ azon cikkének szövege, melyet ez Franciaország olasz politikájának magyarázatára s illetőleg igazolására hozott. De bármily ragyogó is e védelem, arról mégis nem tudott bennünket meggyőzni, miszerint Franciaország a congressust valóban komolyan akarja. Közvetlen czélja a cikknek mindenesetre az volt, erkölcsi hatást gyakorolni Varsóra s meggátolni azt, hogy az ott egybejött fejedelmek oly véleményegységhez jussanak, mely végre is az isteni jog s a nemzeti felség két nagy elve közti európai harcra vezethetne. Most azonban, miután e cikk megtevé szolgálatát, nem fogják e Párisban azon congressusi eszméket ismét eljelení? Valószínű mint nem. Gróf Cavour is a parlament színe előtt mondá, hogy nem akar Ausztria ellen háborut kezdeni, de azért közlönve az „Opinione“ mégis azt állítja most, hogy e háboru kikerülhetlen, s hogy Velence fölszabadítását elhalasztani nem lehet. Vajjon Turinban fognának ily harcias riadókat funi, ha Párisban komolyan congressusra gondolnának?“

— New-Yorkból írják: Lincolnnek az Egyesült államok elnökévé megválasztatása most már kétségtelen; ő a 16-dik elnök lesz. Ezuttal a republikánus párt győzött a demokraták felett.

Ujabbak. — Páris, okt. 27. Az „Opinion nationale“ tegnap egy, állítólag az ausztriai követ által bizonyos levelezőkkel közölt oly jegyzéket tett közzé, mely kijelenti, hogy Ausztria Olaszországban be fog avatkozni, ha saját utolsó békés kísérlete sikertelen maradna. Ma a „Moniteur“ desavou-álja ezen jegyzék létezését (origine), formaszerint kijelentvén, hogy a közölt jegyzék teljesen hamis adatokon alapul.

— Turin, okt. 27. Ma az „Opinione“ jelenti: Victor Emanuel ma Teanoba érkezett s holnapután bihetőleg a casertai táborba utazdik. A Bourbon-féle csapatok a Garigliano mögé vonultak vissza, s semmi további összeütközés sem történt. A két-szicziiai népek majdnem egy öltöde vett részt a népszavazásban.

— Capua még a nápolyiak kezében, de — a legújabb tudósítások szerint — kivonulásukat már megkezdették. A rajnai levelező szerint Victor Emanuel Nápolyban csak pár napig fog időzni, s azonnal Gaeta mellé menend, melynek ostromát szárazon és vizen megfogja kezdeni; hogy különösen a vízi megtámadás lehető legyen, a francia kormány sürgetőleg fel van szólítva, hozná vissza Gaeta elől hajóit, s remélik is, hogy Napoleon császár e pontban engedni fog.

— Milano, oct. 28. Ma a „Perseveranza“ Turinból 27-ről jelenti: Cialdini csapatjai tegnap Sessánál diadalmasan harcoltak a nápolyi csapatokkal, melyek tetemes számú foglyok hátrahagyása után kénytelenek voltak a Gariglianóhoz vonulni vissza. De ezért a nápolyi csapatok nem hagytak föl támadó föllépésükkel; s bizonyosan tudják, hogy Victor Emanuelnek Nápolyba bevonulását újabb véres harcok előzendik meg. E közben fegyveres parasztokból álló erős tömegek kóborolják be Terra di Lavoro s Molise tartományokat; a piemontiaknak nagy károkat okozván. A piemontiak s garibaldianusok teljes egyesülésének megtörténtével, Della Rocca vezérlelő a szélső balszárnyat a Volturno torkolatánál; a középet, a Volturno s Garigliano közti fűt hosszában, a s-germanoi magaslattig, Cialdini s Garibaldi csapatjai képezendik; kezét nyújtván ama hadosztálynak, mely Fondira támaszkodva, a jobb szárnyat foglalja el. A hajóhad a Volturno torkolata s Lago di Fondi közt fog manővertrozni.

— A „H. N.“ jelenti: Nem valósul, mintha a Varsóban összegyűlekezett fejedelmek egy congressus megtartásához egyezségeket adták volna. — A „Siccle“ arról biztosítja olvasóit, hogy azon esetben, ha csakugyan coalitio képződne Napoleon ellen, ugy ez erőlyes támogatást találna a forradalmakban.

— München, oct. 26. este. Azon közlés, misze-

Rint Bajorország egy újabb olasz háború esetében, a szövetség-gyűlésnél azon nyilatkozat indítványozására kötelezte magát, hogy Velenczének Ausztriánál megmaradása Németországnak érdekében áll, itt jólértesült körökben alaposnak nyilvánították.

Kuza fejedelem ellen Konstantinápolyban összeesküvés volt tervezve, de fölfedezték, mielőtt a merény megtörténhetett volna. A résztvevők közül öt lenyel be van fogva.

London, okt. 30. A „Daily News“ úgy véli, hogy a varsói conferentia eredménytelen volt, mert Oroszországnak azon kívánata, hogy a párisi szerződésen revisio alá vétessék, Ausztria és Poroszország nem egyeztek.

Turin, okt. 30. Garibaldi Sessában találkozott a szárd királlyal.

Páris, okt. 25. Napelen hgy a Párisban jelenleg tartozkodó politikai menekültek: olaszok, lengyelek, magyarok főbbjeit fogadta, s felhasználta ez alkalmat annak kijelentésére, hogy a császár mit se fog tenni a mi nemzeti mozgalomban Italiában gátol szolgálhatna vagy csak hátrányos is lehetne. Erre vonatkozólag a bécsi „Presse“-ben olvassuk: Magyarországról hosszas beszélgetések folytak, s mint tudom, a „Courier du Dimanche“ legközelebbi számában a magyar menekülteknek egy tiltakozása fog megjelenni a Magyarországon tett új intézkedéseket illetőleg.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE october 29-kén.

Állam-adósság.	pénzben	áruban		pénzben	áruban
5 ⁰ / ₀ -os nemzeti kölcsön	100 frt.	75.50	75.70	Ausztr. államvaspálya	256.— 257.—
5 ⁰ / ₀ -os metalliques	100 frt.	64.60	64.80	Nyugati vasut	178.— 179.—
Földtehermentesítések.				Pardubitzai vasut	111.— 112.—
5 ⁰ / ₀ -os magyarországi	100 frt.	67.—	68.—	Tiszai vasut	147.— 147.—
5 ⁰ / ₀ -os bánsági, horvát és szláv	100 frt.	65.—	65.50	Déli vaspálya 60 ⁰ / ₀ (ex div.)	144.— 145.—
5 ⁰ / ₀ -os erdélyi	100 frt.	64.—	65.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	148.50 149.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	100.— 105.—
Trieszti db.	100 ft pp.	109.—	111.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	93.—	94.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 65.—
Budai városközség db	40 ft p. é.	37.75	38.25	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	83.—	84.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	36.50	37.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. é.) 3 ⁰ / ₂	113.25 113.40
Pálffy	40 ft pp.	35.—	35.50	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3 ¹ / ₂	113.25 113.40
Clary	40 ft pp.	35.50	36.—	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. érték.) 4	113.25 113.50
St. Genois	40 ft pp.	35.50	36.—	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 ¹ / ₂ kr) 3	113.25 113.50
Windschgrätz	20 ft pp.	23.—	23.50	Hamburg 100 márk-bankó ft 75 ft 85 kr) 2 ¹ / ₂	100.— 100.10
Waldstein	20 ft pp.	25.50	26.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 ¹ / ₄ kr) 4 ¹ / ₂	132.25 132.40
Keglevich	10 ft pp.	13.50	14.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 ¹ / ₂	52.55 52.60
Részvények.				Pénznemek.	
Nemzeti bank ex div.)		748.—	750.—	Korona	18.30
Hitelintézet 200 frt		168.80	169.—	Császári arany	6.33
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt		540.—	542.—	Reczés arany	6.32
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		398.—	400.—	Napoleon's'or	10.60
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		160.—	180.—	Orosz imperiale	10.90
Budapesti lánczvid 500 ft pp.		360.—	370.—	Ezüst	132.90
Éjszakai vasut		1832.—	1834.—	A nemzeti kölcsön papir szelvényei	32.90

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1134)

H i r d e t é s.

1845 szám.

A szamosújvári cs. k. fegyintézet igazgatósága által ezennel köztudomásul adatik: miszerint folyó év november 22-én az ugyanott használatban lévő négy darab főzűstök, melyek között kettő 12, egy 7, és egy 6 bécsi akót tartalmazván, a rendszeren szükségelt ciznezésre írásbeli ajánlati tárgyalás fog kezeltetni.

Az erre nézve benyújtandó rendes bélyegzett ajánlati levelekben, a kazánok tartalma szerint, minden külön akónak ciznezéséért követelendő árak, — szám és betűkkel — valamint az ajánlkozók mellék- és vezetéknéve, úgy lakhelye is értelmesen írva és kitéve legyenek.

Végtegre megkivántatik, hogy az ajánlati levelek azon kitélt: hogy ezen tárgyalás föltételei — a melyek az alolirt igazgatóságnál beláthatók, az ajánlkozónál mind ásméretesek — magokban foglalják.

A cs. kir. fegyintézeti igazgatóság.
Szamosújvári, October 26-án 1860.

NEM HIVATALOS.

(943)

AZ ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG kolozsvári főgynöksége

megkezdette a biztosítást az ember életére is, ennél fogva elvállalja

I. A biztosított halála után fizetendő tőkék és nyugdíjak biztosítását (I. program).
II. A biztosított életében fizetendő kifizetési tőkék, elhalasztott éjjáradékok (nyugdíjak) és közvetlen éjjáradékok biztosítását (II. program).
Ily biztosítások iránti bevallásokat elfogad az alolirt főgynökség, s a felek minden kérdésére teljes készséggel és ingyen nyújt felvilágosítást.
Programmok, bevallási minták a főgynökség irodájában (ovári piac-szeglet), úgy a vidéki ügynökségeknél ingyen kaphatók.

A biztosítottnak halála esetében fizetendő „100 forint“ tőke biztosításának évdija:

(a nyereségbeni részesüléssel).

A biztosított koréve beléptekor.

Évi díja a 85 korévig.

25 év	1 frt 94 kr.
30 „	2 „ 22 „
35 „	2 „ 54 „
40 „	2 „ 99 „
45 „	3 „ 59 „
50 „	4 „ 31 „
60 „	7 „ — „

A biztosított összeg a családnak kifizetetik, t rténjek a biztosított halála bár mikor. Így ha a biztosított az első befizetés után halna is meg, a biztosított tőke hiánytalanul és készpénzben fizetetik ki, s a biztosított fél, ha a kötvény 3 évig már érvényben állott, a társaság nyereségében is részesül, mely nyereség-rész vagy az évi díj csökkentésére, vagy az eredetileg biztosított tőke növesztésére fordítatik; úgy szintén biztosításokat vállal elemi károk u. m. tűzveszély, jégkarak és szállított javak veszélye ellen, a legutányosabb díjak és föltételek mellett, az előforduló károk gyors megtérítésével. Bevallásokat elfogadnak a főgynökségi iroda Kolozsvárt, O-vári piaci-szeglet 232 szám alatt, az emeleten. Vidék ügynökök: Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Alfaluban: Gál Elek; Algyógyon: Dané Mózes; Aranyos-Rókason: Csipkés Sándor; Bánffy-Hungadon: Holczér Vilmos; Besztercén: Tannenhaus Izra; Büdönben: Sebestyén Károly; Csapón: Finna István; Cs. Keresztúron: Torma Károly; Cs. Szereván: Erős Elek; Dézsen: Ifj. Roth Pál; Egerben: Köblös Miklós; Engeden: Bisztricsányi Sándor; Etéden: Karácson Mózes; Fejérvárr: Matherni Emil; Fótán: Finta Samu; Gáfalván: Beregszászi Ferenc; Kacsón: Angerer; Kapnikbányán: Lipnizski Ferenc; pason: Soos Ferenc; Hídalmasón: Majthényi Ferenc; Kacsón: Angerer; Kapnikbányán: Lipnizski Ferenc; K. Váradhelyt: Hankó László; K. Engeden: Márk József; K. Káján: Zinod Leon; Kolozson: Farkas Lajos; K. Szilváson: Csiki László; Kolozsvárt: Bányai Károly, Makfalván: Dozsa K.; Lekeneczen: Scholtész Gyula; M. Lápón: Breuer Pál; M. Régenben: Viski Ferenc; M. Sárdon: Farkas Imre; Marosújvárt: Sebestyén Áron; M. Váradhelyt: Jenei Albert; N. Róndán: Moricz Sándor; N. Ölyvösön: Dézsi Sándor; N. Petriben: Biró József; N. Sajón: Veres Márton; Naszodón: Deichendt Frigyes; Naszolyban: Kabós Mihály; O. Lápósdányán: Hanschild György; Remetén: Fülöp István; Retegben: Köblös István; Rogozon: Molnár Sándor; Sárdon: Elekkes Mihály; Sárdvárt: Varga Ferenc; Sesmesén: Ifj. Dadai János; Szamosújvárt: Dájbukát János; Soosmezén: Hoszszu Kelemen; Szeken: Nagy Károly; Sz. Mihályt: Török Sámuel; Sz. Nádason: Pogány Lajos; Sz. Udvarhelyt: Zajzon Ferenc; Teleken: Magyarosi Ferenc; Tekén: Varga Sámuel; Topánfalván: Szabó Miklós; Tordán: Osztián testvérek; Torocskón: Koronka Antal; Tórisen: Lukács József; Új Tordán: Balogh János; Zalathán: Hadnagy Péter; Választon: Fülöp István; Vargyason: Gyöngyösi István; M. Földváron: Mohai Károly urak.

Kolozsvárt, aug. 1860.
az első magyar általános biztosító társaság Kolozsvári főgynöksége:
Kővári László.

(1126)

(2—8)

CSAPÓ SÁNDOR

megérkezett Bécsből,

hozott

mindenféle nürnbergi és divatárú-czikket a legnagyobb választékban;

hozott

gummi-felcipőket mindenféle nagyságban; női bőr- és brünel-czipőket; férfi kalapokat nagy választékban;

a legcsinosabb képramákat

különböző nagyságban;

mindennemű női dolgozó kosarakat;

brittania-ércz theas edényeket és muszka-szamoárokat (thea-főző);

hozott végre

legkülönbözőbb gyermek-játékokat nagy választékban;

angol, francia és belhoni illatszereket és szappanokat;

utazó bőröndöket minden nagyságban,

és

a legritkább karácsoni és ujévi ajándék-czikkeket.

CSAPÓ SÁNDOR

(1135)

(1—3)

Gróf Csáky György s közbirtokos társai nevében közhírré tést, miszerint Szász-Lóna, Gyalu, Hideg-Szamos, Hideg-Havas, Marisel, Lapistya, Meleg-szamos, Dongó, Ege-begy. Nagy kapus, Kis-kapus, Gyerő-Vásárhely és Pányik helységekhez tartozó erdőkben és mezőkön a vadászat a magas cs. kir. Helytartóság jóváhagyásával eltiltatott.

(1137)

(1—1)

„AZ UTOLSÓ CZAPOROG“

című orosz történelmi regényre tisztelt ívtartó urakat kérem, izeket lehető leghamarább beküldeni. A mű november végén jelenem meg, díszes kiállításban 14—16 ivén. Előfizetése (egy-egy példányra 1 frutt, díszkötésben 1 frt 40 kr.) folyvást elfogadtatnak.

Brassó, oct. 28. 1860.

Khern Ede,
Brassó, 517.

(1129)

(2—2)

Hirdetmény.

Egy pár jó vérű ló, 15 markon felül, szabad kézből eladó. Megtekintetők a Nemzeti Szállodában, s a netaláni vevők, a tulajdonossal beszélni akarván, belső Szénutczában, 159-dik számú Krémer-házban földszint megjelenni ne terheltessenek.

(1125)

(3—3)

BRUCKNER VILHELM

felesküdt országos ügyvéd jeienti, miszerint ügyvédi irodája Szászvároson f. év november elejétől kezdve a t. cz. község szolgálatára tárva leend.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt kapható:

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE

regényes rajzokban, írta Jókai Mór. Második javított és bővített kiadás, 12 gyönyörű fametszettel ékítve. Ára 2 frt 50 kr.

ERDÉLY TÖRTÉNELME.

Alsóbbrendű iskolák számára

szerkesztő

Matusik Nep. János,

kegyesrendi tanár s a m. kir. természetudományi társulat rendes tagja.

Ára kemény kötésben 60 kr. o. é.

KUKLINÉ

PRÉDIKÁCIÓI.

NÉHAI MEGBOLDOGULT

KUKLI JÓNÁS

hátrahagyott irataiból

összeszedte

KUKLI JÉRÉMIAS.

Ára 1 frt 20 kr. osztrák értékben.

Bonaparte Napoleon Lajos TITKOS EMLÉKIRATAI

I — III. füzet. 2 frt 40 kr.